

Göran Schmidt civ.ing. (kemiteknik), biolog, lärare, skolledare, numera föreläsare och ordförande i Genesis. Webbplats: gshmidt.se Mail: ordforande@genesis.nu

Den unika människan

Av Göran Schmidt

Tack vare evolutionsteorins nästintill totala dominans i den naturvetenskapliga världen det senaste seklet har ett otal böcker och artiklar skrivits som behandlar människans påstådda djuriska natur. Bland dem flera böcker av den brittiske zoologen Desmond Morris som fått ett stort inflytande över västerlandets syn på människan (och sexualiteten), inte minst genom klassikern "The Naked Ape" från 1967. Oxfordzoologen Richard Dawkins bok "The Selfish Gene" från 1976 har naturligtvis också bidragit i hög grad, både inom den akademiska världen och bland folk i allmänhet.

Vissa av de samhällsvetenskapliga och humanistiska disciplinerna har inte undgått att influeras av evolutionära tankegångar, som till exempel psykologin, medan man inom andra områden i praktiken blundar för evolutionsperspektivet, eller pliktskyldigast refererar till det, eftersom det inte har någon praktisk betydelse. Man tar människans särställning i förhållande till jordens övriga levande varelser på något sätt för givnen.

Evolutionsförespråkare ser det som ett stort bekymmer med denna skillnad i förhållningssätt. Man tolkar det som en ovilja av samhällsvetare att ta hänsyn till biologiska realiteter, vilket har lett till en klyfta mellan vetenskaperna. Först när samhällsvetare och humanister tar sitt förnuft till fånga och på allvar börjar förstå människan evolutionärt kan man börja skapa övergripande forskningsprojekt. Ungefär så där brukar det låta.

I den här artikeln ska vi närma oss frågan om människans ställning i skapelsen från två håll: dels bemöta påståendet att människan är en utvecklad (för)apa, och dels lyfta fram ett antal aspekter som understryker människans särställning.

TRE VANLIGA MYTER

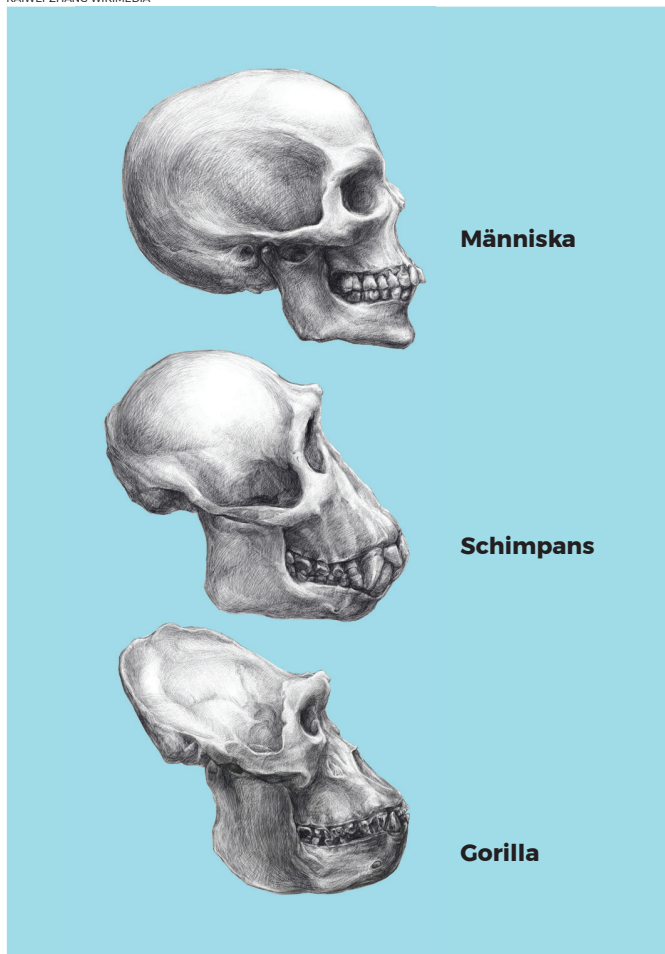
Det är en kvalificerad gissning att om man skulle göra djupintervjuer med godtyckligt valda personer och fråga dem varför de tror på evolutionen så skulle de flesta förmodligen hänvisa till den så kallade ap-paraden där aporna blir alltmer människolika i vandringsriktningen, eller i varje fall det faktum att vi är så lika schimpanserna. Man skulle också referera till det självklara förhållandet att de bäst anpassade in- ▶

dividerna har fördelar i livet gentemot mindre välanpassade. Och för det tredje skulle man hänvisa till det otroliga i att en överväldigande majoritet av kompetenta forskare skulle kunna ha totalt fel om en så central fråga som ursprungsfrågan.

Dessvärre har inget av de här tre argumenten någon större bäring på sanningsfrågan. Antropologer är fullt medvetna om att ap-paraden snarare illustrerar en idé än den faktiska evidensen inom området, och människans likhet med schimpanser är kraftigt överdriven. Idén om de bäst anpassades fördelar är en truism, det vill säga någonting självklart oavsett om evolutionen är sann eller inte. Och majoriteten av forskare brukar inledningsvis alltid ha fel när en bättre teori är på väg att ersätta en föråldrad.

För att kunna bedöma trovärdigheten i den sekulära berättelsen om vårt ursprung måste vi därför lämna denna triviala nivå och se på den faktiska evidensen.

KAIWEI-ZHANG WIKIMEDIA

GENETISKA PROBLEM MED APA-TILL-MÄNNISKA-IDÉN

Det finns en rad genetiska problem med föreställningen att människan är en utvecklad apa, som till exempel att:

- det saknas evidens för mutationer hos människan som skapar nya gener som kodar för nya egenskaper. I stället visar evidensen att mutationer förstör våra kroppar genom att de förorsakar cancer, mängder av ärftliga sjukdomar och bidrar till att vi åldras och dör. Det här är så självklart även för evolutionsbiologerna själva att ingen av dem frivilligt skulle vilja utsätta sig för strålning och kemikalier som framkallar mutationer. Det finns däremot ett antal dokumenterade fördelaktiga mutationer, som till exempel anlaget för sicklecellanemi som ger viss immunitet mot malaria, men de är alltid nedbrytande till sin natur.

- varje ny generation människor föds med (låg räknat) 60-100 mutationer i sina celler som föräldrarna inte hade. Och eftersom de flesta av dem visat sig vara svagt skadliga kommer det obönhörligt att ansamlas defekta gener i människans arvs massa som det naturliga urvalet inte kommer åt att "ta bort" eftersom man kan leva ungefär som vanligt med dem och få barn som alla andra. Evolutionen åstadkommer därmed hela tiden någonting lite sämre än det som var innan. Även forskare som tror på evolutionen tycker att detta är problematiskt. En av dem skrev nyligen en artikel med rubriken: "Varför är vi inte döda 100 gånger om".² Det visar dessutom att människan inte kan vara alls så gammal som evolutionsbiologerna påstår – en så destruktiv process skulle ha förstört människans DNA för länge sedan.

- om det trots allt skulle födas en person med en fördelaktig mutation som också tillför någonting helt nytt så hade den tid man skulle behöva vänta på det vara längre än den tid som anses tillgänglig (det här kallar biologer för "väntetidsproblemet"). Det här bekymret är större ju mindre befolkningen är.

- om ovanstående till slut skulle inträffa så skulle det ta kolossalt lång tid innan alla människor på hela jorden hade just den egenskapen. För tänk på hur många egenskaper, yttre och inre, som är gemensamma för alla människor på jorden. Det här problemet är mer uttalat ju större befolkningen är och givetvis i ännu högre grad om befolkningen är spridd och folkgrupper isolerade från varandra. Det här kallar genetiker Haldanes dilemma. Observera att resonemanget handlar om ett enda enskilt anlag. Det är miljontals sådana som skiljer en människa från en schimpans och som enligt evolutions teorin måste ha uppkommit inom loppet av 6-7 miljoner år.

MÄNNISKANS SÄRSTÄLLNING

Med evolutionära linser i sina glasögon tenderar man att överbetona likheterna och tona ner skillnaderna mellan djur och människor. Der sker troligen delvis omedvetet eftersom man har "ap-paraden" någonstans i bakhuvudet. Men det sker också medvetet genom att evolutionsteorins syn på människan är att hennes mentala, intellektuella och "andliga" förmågor hos människan ytterst är oplanerade biprodukter av urladdningar i hennes evolverade centrala nervsystem.

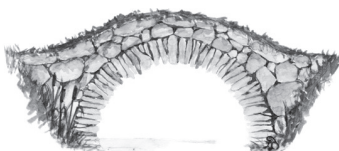
Vi som på goda grunder valt att lägga evolutionslinserna åt sidan ser evidensen på ett annat sätt. Vi kan se hur unik människan är på en rad områden, både i fråga om yttre och inre egenskaper. Några konkreta exempel:

Främre extremiteter. Människan är den enda av primaterna som alltid går upprätt. Det innebär att hon är det enda av dem som alltid har två främre extremiteter (motsvarande frambenen hos fyrfotad djur) som inte behöver användas för lokomotion (att röra sig framåt). Det innebär två fria händer som kan användas till alla tänkbara slag av kreativa aktiviteter. I fråga om det är människan unik.

Händer. Människans kreativa förmåga möjliggörs av att människans händer, till skillnad från motsvarigheterna hos en del djur, har en konstruktion med motsatta tummar och en längdfördelning hos falangerna (fingrarna) som möjliggör mycket komplexa rörelsemönster. Vår påstådda "närmaste släkting" schimpansen har exempelvis en så kort tumme att tumme och pekfinger inte kan mötas i ett så kallat pincettgrepp, vilket är en förutsättning för finmotorik.

Hjärna. Även om schimpanser – eller något annat djur – hade varit utrustade med människohänder så hade det varit till ingen nytta utan en "centraldator" i form av en hjärna som varit konstruerad för att koordinera fingrarnas alla komplexa rörelsemönster. Det faktum att en stor gorillahannes hjärnvolum kan överstiga den hos en nutida pygmé gör varken gorillahannen smartare eller pygmén osmartare eftersom skillnaden är kvalitativ och inte kvantitativ. En jämförelse av de kulturella uttryck (ingenjörskonst, litteratur etc) som härrör från ett mänskligt sinne med de som genereras i ap-hjärnor talar sitt tydliga språk – vi talar här inte om gradskillnader utan om en bokstavig avgrund dem emellan.

Fötter. Säkert har du också fascinerats av gamla stenvalv, som till exempel i stenbroar och funderat över hur man gjorde när man byggde dem. Hur noggrant vinklarna av byggstenarna måste ha be-

räknats och huggits ut för att de ska passa ihop och hur man lyckades få den viktiga slutstenen på plats högst upp som kranen på verket. Det krävs ingenjörskonst för sådant. Intressant nog har vi tre sådana valv i skelettkonstruktionen i våra fötter som möjliggör för oss att gå, springa och hoppa effektivt och obehindrat. De saknas hos alla övriga primater.

Talförmåga. Jämför vokabulären hos en schimpans med den hos en människa. Tycker du att det är det någon skillnad i ordförråd och språklig förmåga? – Nej, det är inte så stor skillnad mellan språksinnet hos en schimpans och det hos en ettåring, invänder kanske någon. Men då behöver man tänka ett varv till. I verkligheten har ettåringen en underliggande kapacitet att inte bara lära sig ett enda mänskligt språk utan bokstavigt talat alla världens språk, helt beroende av i vilket sammanhang barnet råkar födas. För att inte tala om människans förmåga att sjunga! Vilken evolutionär mekanism skulle ha förvandlat apljud till sång? Schimpansen kommer aldrig att ge ifrån sig någonting annat än de vanliga schimpansljuden. Visst kan schimpanser lära sig att förstå ett begränsat antal ord, precis som andra djur som hundar och katter, men vad bevisar det egentligen?

Samvete, andlig längtan. Trots att Fido visar att han kan vara skamsen över att ha kissat på mattan finns det ingenting som tyder på att någon annan biologisk varelse än människan bär på ånger och dåligt samvete. Ingenting tyder heller på att någon annan än hon längtar efter en djupare mening i tillvaron, och bara hon vänder sig mot den andliga dimensionen i sitt sökande. Djuren dödar för att få sin föda och visar inga betänkligheter över det, medan soldater går traumatiserade efter att ha deltagit i krigshandlingar. Hos både människor och djur är törst ett uttryck för ett behov som kan tillfredsställas genom att dricka och hunger för att det finns mat. Men i fråga om sitt sökande efter tillfredsställelse för sin andliga längtan är människan unik.

SLUTSATS

Den samlade bedömningen kan bara bli en enda: Skillnaderna mellan djur och människor är inte en fråga om grader och nyanser – det är ett faktum som rimmar mycket illa med en gradvis evolutionär process. Det kräver en helt annan förklaring. Och den förklaringen är så självklar att den inte ens skulle behöva nämnas.

NOT

1. På engelska heter stenen "touchstone". Kanske har du sett symbolen med det namnet och den formen på en dataprojektor? Den används för att få bilden rektangulär även om väggen eller projektorn står snett.
2. "Crumbling Genome: The Impact of Deleterious Mutations on Humans" <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022519385701671> (kortare: krymp.nu/2Yv)